

KESKKONNAMINISTEERIUM

Muudetud jäätmete raamdirektiiv ja pakendidirektiiv: mis muutub Eesti õiguses?

Kristel Murumaa
Keskkonnaministeerium
Keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist

19.03.2019

Millega on tegemist?

- 2015. aasta detsembris esitles Euroopa Komisjon tegevuskava ringmajanduse suunas liikumiseks.
- Üheks osaks muudatused kuues jäätmealases direktiivis – „jäätmepakett“.
- Muudatused jõustusid 4. juulil 2018.
- Ülevõtmise tähtaeg 5. juuli 2020.

Jäätmepaketti kuuluvad:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/851, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, **mis käsitleb jäätmeid**
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/852, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ **pakendite ja pakendijäätmete kohta**
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/850, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 1999/31/EÜ **prügilate kohta**
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/849, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 2000/53/EÜ **kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta**, direktiivi 2006/66/EÜ, mis käsitleb **patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid** ning direktiivi 2012/19/EL **elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta**

Jäätmete raamdirektiivi 2008/98/EÜ muudatused

Olmejäätmed

Olmejäätmed on:

- kodumajapidamistest kogutud segajäätmed ja liigiti kogutud jäätmed, sh paber ja kartong, klaas, metallid, plast, biojäätmed, puit, tekstiil, pakendid, elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed, patarei- ja akujäätmed ning suuremõõtmelised jäätmed, sh madratsid ja mööbel;
- muudest allikatest kogutud segajäätmed ja liigiti kogutud jäätmed, kui jäätmed on laadilt ja koostiselt kodumajapidamisjäätmetele sarnased.

Olmejätmed

- Olmejätmete hulka ei kuulu tootmis-, põllumajandus-, metsandus-, kalandus-, septiku- ega kanalisatsioonivõrgu ja reovee töötlemise jäätmed (sealhulgas reoveesetted), romusõidukid ega ehitus- ja lammutusjäätmed.

Biojätmed ja toidujätmed

- Biojätmed on biolagunevad aia- ja haljastusjätmed, kodumajapidamistest, büroodest, restoranidest, hulgimüügiettevõtetest, sööklatest, toitlustus- ja jaemüügiettevõtetest pärinevad toidu- ja köögijätmed ning samalaadsed toiduainetetööstuse jätmed.
- Toidujätmed on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 2 määratletud toit, mis on muutunud jätmeteks.

Materjalina taaskasutusse võtmine

- Materjalina taaskasutusse võtmine on taaskasutamistoiming, välja arvatud jäätmete energiakasutus ja töötlemine materjalideks, mida kasutatakse kütusena või muul viisil energia tootmiseks.
- See hõlmab muu hulgas korduskasutamiseks ettevalmistamist, ringlussevõttu ja tagasitäidet.

Tagasitäide

- Tagasitäide on taaskasutamistoiming, mille puhul kasutatakse kaevandatud ala korrastamiseks või maastikukujunduse eesmärgil selleks sobivaid tavajäätmeid.
- Tagasitäiteks kasutatavad jäätmed peavad asendama materjali, mis ei ole jääde, nad peavad sobima eespool nimetatud eesmärkidel ning olema rangelt piiratud kogusega, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

Tootja laiendatud vastutuse süsteem

- Tootja laiendatud vastutuse süsteem on meetmed, millega tagatakse, et toodete tootjad kannavad käitlemise eest toote olelusringi jäätmeetapis rahalist või rahalist ja korralduslikku vastutust.

Jäätmete lakkamine

- Jäätmete lakkamist tõendab toote vastamine lakkamise kriteeriumidele ehk õigusaktidele, kus on sätestatud vastavad tingimused.
  - Asjakohased kriteeriumid kehtestatakse õigusaktiga kas Euroopa Liidu tasemel või riigisiselt.
- Lisandub üksikjuhtumipõhine otsustamine.
- **Direktiivi artikkel 6 uuendus:**
- Kui liidu ega liikmesriigi tasandil ei ole kriteeriume kehtestatud, võib liikmesriik otsustada iga üksikjuhtumi puhul võtta vajalikke meetmeid kontrollimaks, kas sätestatud tingimuste kohaselt ning võttes vajaduse korral arvesse kriteeriumidele ette nähtud nõudeid, saasteainete piirväärtusi ning keskkonnale ja inimese tervisele avalduvat võimalikku negatiivset mõju, on teatavat liiki jäätmed lakanud olemast jäätmed.

Tootja laiendatud vastutus

- Tootja laiendatud vastutuse süsteemid peavad vastama üldistele miinimumnõuetele, mille kehtestab direktiivi artikkel 8a.
- Liikmesriigid peavad olema selgelt kindlaks määranud kõigi asjaosaliste ülesanded ja kohustused; jäätmekäitluse sihtmäärad (direktiividest tulenevad ja muud, mida peetakse oluliseks); tagada tuleb aruandlussüsteem ja osapoolte võrdne kohtlemine.
- Direktiiv kehtestab nõuded, millele peab iga toote tootja või organisatsioon, kes täidab toote tootjate nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, vastama.
- Kehtestatakse kriteeriumid, millele rahalised sissemaksed peavad vastama.
- Volitatud esindaja määramise võimalus.

Jäätmetekke vältimine

- Säätvad tootmis- ja tarbimismudelid.
- Korduskasutus, parandamine, täiendamine, taaskasutus.
- Toidujäätmete tekke vähendamine.
- Toidu annetamise soodustamine.
- Materjalides ja toodetes ohtlike ainete sisalduse vähendamine.
  - Euroopa Kemikaaliameti andmebaas (5. jaanuarist 2021)
- Korduskasutuse ja toidujäätmete tekkekoguste mõõtmine.

Korduskasutamiseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt

- Liigiti tuleb koguda vähemalt paber, metall, plast ja klaas ning alates 1. jaanuarist 2025 ka tekstiil.
- Liikmesriigid võtavad meetmeid, et edendada valikulist lammutamist ning tagada ehitus- ja lammutusjätmete sortimise süsteemide loomine vähemalt järgmise jaoks: puit, mineraalse materjali tükid (betoon, tellised, plaadid, keraamika ja kivid), metall, klaas, plast ja kips.

Biojätmed

- Hiljemalt 31. detsembril 2023 tuleb tagada, et biojätmed kas eraldatakse ja võetakse tekkekohal ringlusse või neid kogutakse eraldi ega segata muud liiki jätmetega.
- Rõhk biojätmete ringlussevõtu, kodukompostimise ja biojätmetest valmistatud materjalide kasutamise edendamisel.

Korduskasutamiseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt

- 2025. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 55 %-ni massist;
- 2030. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 60 %-ni massist;
- 2035. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 65 %-ni massist.

Pakendidirektiivi 94/62/EÜ muudatused

Uued mõisted

- Korduskasutuspakend on olelusringi jooksul mitme veo- või kasutuskorra jaoks kavandatud, valmistatud ja turule lastud pakend, mida täidetakse või kasutatakse uuesti samal eesmärgil, milleks ta valmistati.
- Komposiitpakend on pakend, mis on valmistatud kahest või enamast eri materjalikihist, mida ei saa käsitsi üksteisest eraldada ning mis moodustavad ühe sisemisest mahutist ja välisümbrisest koosneva lahutamatu terviku, mida täidetakse, ladustatakse, transporditakse ja tühjendatakse.

Uued sihtarvud

Materjal	2025. a eesmärk	2030. a eesmärk	<i>Eesti 2016. a tase</i>
Pakendijäätmete ringlussevõtt kokku	65%	70%	56%
Plast	50%	55%	25%
Puit	25%	30%	32%
Mustmetall	70%	80%	<i>Metall kokku 66%</i>
Alumiinium	50	60	
Klaas	70	75	63%
Paber ja kartong	75	85	79%

Biolagunevad pakendijäätmed

- Biolagunevad pakendijäätmed peavad lagunema nii füüsiliselt, keemiliselt, soojuslikult kui bioloogiliselt, nii et suurem osa lõppkompostist laguneb lõpuks süsinikdioksiidiks, biomassiks ja veeks. Oksüdantide toimetel lagunevaid plastpakendeid ei loeta biolagunevateks.

Prügiladirektiivi 1999/31/EÜ muudatused

Ladestatavate jäätmete piiramine

- Tuleb tagada, et prügilasse ei võeta vastu jäätmeid, mis on kogutud liigiti korduskasutamiseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks.
- Alates 2030. aastast ei võeta prügilasse vastu ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivaid jäätmeid, eelkõige olmejäätmeid.
- Ladestada võib jäätmeid, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete edasise töötlemise toimingute käigus ja mille puhul prügilasse ladestamine annab jäätmehierarhia kohaselt parima keskkonnaalase tulemuse.

Ladestamise vähendamise sihtarv

- Aastaks 2035 vähendatakse prügilas ladestatavate olmejäätmete kogust vähemalt 10 %-ni tekitatud olmejäätmete üldkogusest (massi järgi).
- Tähtaja võib teatud tingimustel kuni viis aastat edasi lükata.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Kristel Murumaa
Kristel.Murumaa@envir.ee